

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MITICĂ POPESCU

In artă
nu există
erată!

— Stimate Mitică Popescu, să recapitulăm: v-ați născut așadar în București, în 1936; sînteți absolvent al I.A.T.C. „I.L. Caragiale”, secția actorie; ați debutat la „Teatrul Tineretului” din Piatra Neamț și, am refuzat, debutul dumneavoastră, din anumite motive obiective, s-a produs destul de tîrziu; din anul 1973 sînteți actor la „Teatrul Mic” din București. Ați mai avea ceva deosebit în completarea acestei scurte casete biografice introductive?

— Sînt căsătorit cu Leopoldina Bălănuță și în să vă spun că am avut un noroc extraordinar (trebuie să vă spun că, totuși, am fost un om norocos în viață, eu unul cred în asta, adică în șansa, în norocul actorului!). Sînt fericit că m-am căsătorit cu acest om excepțional și este nemăpomenit că, iată, după șase ani de cînd am stat prima oară de vorbă nu am modificat nimic din acest termen: un om excepțional, căruia îi datorez multe...

— Actoria de teatru — și poate că mai ales cea de film, deși la ora actuală cele două noțiuni se cam confundă — fascinează tineretul. Cum explicați această atragere, acest miraj față de actul interpretativ?

— Nu știu dacă numai pentru tineret este un miraj...! Cred că vîrsta la care se referă întrebarea dv. este mult mai largă. Vedeți, firma teatrului din Piatra Neamț este „TEATRUL TINERETULUI”; nu știu însă dacă există un teatru pentru o anumită categorie de oameni, mi se pare că nici un teatru pentru copii nu trebuie făcut într-un anume fel... am

avut acolo un număr de excelente spectacole pentru copii — așa zise! — care au fost urmărite cu același interes de oamenii maturi; iar asta nu înseamnă că ar fi vorba de niște oameni care ar fi dat în mintea copiilor...! Copiii trebuie tratați ca niște maturi, sînt copii de 6 ani care cîntă Bach, și sînt oameni de 60 de ani care nici n-au auzit cine este acesta. Copilul, să nu uităm, este viitorul spectator mare al generației de mîine, deci trebuie educat astăzi în spiritul unor spectacole de valoare, nicîdecum nu trebuie coborît — la ce?! Problema asta și-o pot pune numai niște funcționari: ce i se cuvine cutărei vîrste etc. Respectul pentru spectator nu are nimic comun cu vîrsta acestuia! Eu nu cunosc un repertoriu pentru tineret, și un altul pentru maturi, eu știu că există un singur repertoriu, valoarea. Iar spectatorul adevărat este cel care vine la teatru indiferent de vîrsta pe care o are, cel care este interesat de teatru și are nevoie de noi!...

— Poate că formula „TEATRUL TINERETULUI” se referă mai mult la faptul că era un teatru format mai ales din tineri?!

— Într-adevăr, atunci cînd eram eu acolo, media de vîrstă era de 26-27 ani, și aveam un regim așa, sportiv... mai greu de suportat pentru niște oameni mai în vîrstă. Era și mai simplu apoi, majoritatea eram burlici, eram mai tot timpul împreună, eram și colegi și prieteni, și mai ales munceam foarte mult. În fiecare an aveam cite 6-7 premiere, fiind un

colectiv destul de mic, niciodată nu am depășit 24 de oameni. Firește că ritmul ăsta — nu se poate generaliza, e ca la sportivi, nici aceștia nu-și pot păstra condiția fizică pînă la vîrsta pensiei...! Pot spune însă că acest ritm infernal de la teatrul din Piatra Neamț mi-a folosit enorm mai tîrziu, iar faptul că am lucrat în acel teatru dovedește încă o dată că am fost un norocos. Norocul înseamnă și șansa în viața unui actor — bineînțeles nu și fără talent: șansa fără talent poate exista, dar pe o perioadă scurtă, pe cînd talentul fără șansa nu poate învinge decît foarte tîrziu, și atunci tot printr-o șansă, aceea de a se manifesta, în sfîrșit... talentul! Calitatea artistică a colegilor mei din Piatra era de bună și foarte bună — or, un teatru, cred eu, nu se poate face decît cu actori și parteneri foarte buni. Este o proastă credință aceea că un actor, pentru a fi bun, trebuie să aibă în jurul său parteneri slabi, pentru a ieși el în evidență. Nu poți fi un actor mare, decît lingă un actor foarte mare!... Cînd eram copil — asta, ca să fac o paranteză — bunica mea, pe care am iubit-o enorm, îmi spunea mereu — mereu, ca să nu-mi pierd timpul cu oameni mai proști decît mine, ci să caut mereu oameni de la care am ce învăța, chiar dacă uneori voi fi pus în situații de inferioritate; și nu mă jenez să întreb, cînd nu știu ceva. Acest sfat, mi-am dat seama, se poate aplica perfect și în meseria noastră, niciodată noi nu putem spune că știm totul, și nu putem învăța decît de la oamenii care știu mai mult decît noi!

— Sînteți pentru tipul de actor total?!

— Nu știu exact ce sînt eu, dar sigur e că am tendința de a nu mă opri la un singur gen; totodată vă spun sincer că mă străduiesc să fac bine ceea ce fac, nu știu cît am reușit!... Am dansat la televiziune, dar dacă mi-aș fi dat seama că nu pot să fac asta cît de cît bine, nu aș fi acceptat să dansez. Un alt exemplu: cînd eram tînar îmi plăcea foarte mult ciclismul, bicicleta; și unchi, antrenor la Casa Școlii, a vrut să mă bage acolo în lotul de ciclism... mă rog, m-am antrenat, am făcut o cursă București-Plotești și din 20 am sosit al 19-lea!... A doua zi am dat bicicleta înapoi... Cum să spun eu?! Viața noastră este foarte scurtă, nu avem dreptul să ne batem joc de ea nici o zi, iar dacă am ajuns la convingerea că nu facem ceva bine, trebuie să știm să renunțăm! La asta, cred, chiar că nu trebuie să așteptăm sfatul altuia!...

— Este o meserie grea meseria de actor, Mitică Popescu?

— Foarte grea...! Multe alte meserii le înveți, ajungi să le cunoști, te specializezi, uneori lucrezi pe aceleași aparate, cu aceeași mașină; poți lucra la fel de desăvirșit multă vreme. Pe cînd în meseria noastră, fiecare rol înseamnă altceva și pentru tine, și pentru cariera ta; și fiecare rol pui o cărămidă la un zid, iar zidul ăsta pe care-l faci trebuie să fie foarte solid... cu fiecare rol împlinit meseria devine și mai grea. Pentru un adevărat

(Continuare în pagina 15)

HORIA PATRAȘCU ■

Arta contemporană
și conștiința

În contextul oricărei civilizații, arta — alături de știință, învățămînt și cultură — a însemnat întotdeauna o sinteză specifică a celor trei supreme virtuți umane, frumosul, binele și adevărul. Umanismul revoluționar, coordonat majoră a societății socialiste, care cunoaște o aplicație deosebită în ansamblul făturii societății socialiste multilateral dezvoltate, a conștiinței omului contemporan, conține arta ca unul din factorii primordiali pentru progresul moral al unui popor, ca o constantă spirituală activă, fără de care nu este posibilă dezvoltarea armonioasă a întregii societăți.

În pictură, sculptură, grafică, în tapiserie și frescă, în toate tehnicile și la toate dimensiunile, de la miniaturala monumentală, artiștii plastici ai României realizează ceas de ceas o continuă operă de edificare a unei culturi noi, în care figurile mărețe ale trecutului se află la loc de cinste. Volevozii glorioși, întemeietorii de neam, de limbă și cultură, apărătorii pe toate căile ai integrității și unității naționale, momentele semnificative ale luptei poporului nostru pentru idealurile sale, toate acestea trebuie să-și găsească și pe mal departe o demnă reflecție în munca artiștilor. Ogîndirea în opere a peisajelor patriei, redarea cu talent, entuziasm și respect pentru adevăr a muncii oamenilor în cele mai diferite momente, pledoaria pentru o artă realist-revoluționară, ostilă falsificării și idilismului, pentru o viziune luminoasă dar în același timp conștientă asupra realităților pe care le trăim, constituie pentru artiștii plastici un adevărat program.

Dînd dovadă de spirit revoluționar și preluînd directivele partidului, artiștii plastici ai țării se implică direct în viața economico-socială, devenind tot mai mult un factor dinamic, profund, participativ la procesele complexe ale vieții și activității oamenilor muncii. Un număr tot mai mare de creatori sînt și vor fi implicați direct în procesul de producție din cele mai diferite ramuri industriale. În felul acesta, arta se pune și mai direct în strînsă relație cu viața cotidiană. Designerii, membrii colectivelor de creație din industria constructoare de mașini, electronică, textilă, ceramică, porțelanuri etc., sînt alături de celelalte categorii de specialiști în efortul general de găsire a acelor soluții ingenioase, economice, eficiente, menite să ridice necontenit nivelul producției, cît și pe cel estetic. Astfel, mașinile, utilajele, toate produsele care părăsesc banda de montaj, plecînd fiecare către destinațiile lor, capătă un spor de calitate, o adaptabilitate nouă la dinamica producției moderne. Iată deci că, solidari cu muncitorii și țărani, alături de toți intelectuali țării, artiștii plastici au posibilitatea să contribuie nemijlocit (și o vor face și în continuare) la toate realizările în munca de construire a socialismului.

Valențele educative ale artei în genere și ale artelor plastice în special, semnalate și subliniate în repetate rînduri și de către conducerea superioară de partid și de stat constituie o altă preocupare de seamă pentru artiștii noștri. Asumîndu-și un rol educativ direct, ei sînt prezenți prin expoziții, precum și prin alte forme de colaborare cu publicul, în galerii de artă, în muzee, școli, case de cultură, cluburi muncitorești, împărtășind din cunoștințele și talentul lor celor mai diferite categorii de oameni ai muncii.

Concretizată printr-o viață expozițională activă, prin realizări importante în domeniul artei monumentale și al artelor decorative, activitatea artiștilor membri ai Uniunii Artiștilor Plastici a dobîndit în ultimii ani un tonus superior. Frumosul nu mai este o valoare în sine, ci el devine o categorie cu semnificație profund socială, un „imperativ categoric” așa zice, prin care conștiința artistului zilelor noastre este în permanență remodelată, conform unui ideal profund umanist, specific societății noastre. Artiștii din toate domeniile creației — și între ei, cu deosebire artiștii plastici — sînt chemați să ia parte cu toate posibilitățile lor de talent, de creativitate, de pricepere, la acest impresionant și complex efort de înnoire a tuturor coordonatelor vieții noastre. Artă nu se izolează în nici un fel de domeniu productiv. Dimpotrivă, ea se constituie ca un ferment superior al vieții spirituale a unui popor. O artă modernă, pe măsura timpului nostru, nu se poate concepe în nici un fel în afara ideii de conștiință.

VIOREL MĂRGINEAN ■

Noua frontieră
a sufletului umanMaria Luiza
Cristescu

Vă mărturisesc că mă simt puțin intimidat în încercarea mea de a face un portret prozatorului Maria Luiza Cristescu. După ce i-am recitat romanele și după ce mi s-a reinnot încetarea estetică a recitării ultimei ei cărți „Vacanța”, m-am gândit îndelung la ceea ce este un prozator.

În cazul Mariei Luiza Cristescu am avut o șansă personală: colegialitatea noastră literară e mai veche decît cincisprezece ani de timp. Mai mult decît atât, o anumită coincidență a amîndouă de a comenta fenomenul estetic ne-a unit într-o prietenie literară, ceea ce mie însumi mi se pare foarte stra-

(Continuare în pagina 14)

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Cu două fire de pelin

Scriu avînd în față, pe masă, un sноп de pelin, proaspăt adus din cîmpie, și vă spun („Cum o vezi cu ochii verzi”) că Vasile Rebreanu de la Cluj-Napoca e o casă de povești. Născut cu semnul mirării pe frunte și cu fulgere cardinale pe locul visării, Vasile cutreie din duhul livezii numai cîntecul de dimineață al mierlei și-l așterne sub timpla copiilor. Cu două fire de pelin strecurate sub pernă. Cartea lui atît de frumos luminată, faptele se supără pe vis și visul le mîngîie palmele jupuite de întîmplări petrecute pe genunchi, de miel cu ploale dulce, apoi de întîmplări anapoda și la urmă de tragedii. Nu e bine, nu e bine deloc să fii trist cu adevărat, dar uneori nu se poate. Uneori ne intră și o așchie sub unghie și ne doare.

Vasile Rebreanu e cel mai mare mincinos. Dar e mincinosul de care toți copiii au nevoie. Și mai ales copiii de 50 sau 60 de ani.

Ala, Bala, Portocala,
Cloc! Boc!

Treci la loc.

O găină și-un boboc

Și c-o rață făr-de cioc!

Citindu-l mi s-a făcut dor de el.

În acest anotimp, cînd proza scurtă nu răspunde la apel, cînd despre și pentru copii se scrie tot mai rar, cînd ingenuitatea și tandrețea se dau pe cartelă, Vasile Rebreanu ne apleacă o ramură la fereastră și ne spune: citiți în albine și în flori și povestiți-le ca mine.

Dar cum să faci?! El știe toate începuturile de răsărit și toate scufundările asfințitului. Cred că numai copiii ar putea să-l egaleze.

Vasile, îți dăruiesc sнопul de pelin de pe masa mea. Și păstrez pentru mine două fire.

FANUȘ NEAGU ■